

 Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	Metodický pokyn, kterým se blíže upravují pravidla pro ekologický heterogenní materiál a jeho uvádění na trh. Označení: MP 34/OOS	Vydání: 1. Počet stran: 1/10 Revize: 0
--	---	--

METODICKÝ POKYN

kterým se blíže upravují pravidla pro ekologický heterogenní materiál, jeho výrobu a podmínky pro uvádění na trh.

Nabývá účinnosti dne

1.1.2022

Upozornění

Tento dokument včetně příloh je výhradně duševním vlastnictvím ÚKZÚZ.
Jakékoliv další využití (kopírování, opisování, předávání či prodej) lze provádět pouze se souhlasem ředitele ústavu.

	Zpracovala	Schválila
Jméno	Ing. Veronika Libichová	Ing. Barbora Dobiášová
Podpis	<i>podepsáno digitálně</i>	<i>podepsáno digitálně</i>

 Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	Metodický pokyn, kterým se blíže upravují pravidla pro ekologický heterogenní materiál a jeho uvádění na trh. Označení: MP 34/OOS	Vydání: 1. Počet stran: 2/10 Revize: 0
--	---	---

OBSAH

1	CÍL A ÚČEL	3
2	OBLAST PŮSOBNOSTI	3
3	ODPOVĚDNOST A PRÁVOMOC	3
4	POUŽITÉ ZKRATKY, POJMY A DEFINICE	3
4.1	Použité zkratky	3
4.2	Pojmy a definice	3
5	VÝROBA RMEHM, JEHO UVÁDĚNÍ DO OBĚHU A UDRŽOVÁNÍ	4
5.1	Dodavatel RMEHM předložil ÚKZÚZ oznámení o EHM, které musí obsahovat	4
5.1.1	Postup ústavu:	5
5.2	Způsob získání EHM	5
5.3	Popis EHM zahrnuje.....	6
5.4	Identifikace RHEHM.....	6
5.5	Požadavka na kvalitu RMEHM	6
5.6	Označování a balení RMEHM	7
5.7	Povinnost uchování informací o RMEHM a udržování EHM	8
5.8	Kontrola RMEHM	9
6	SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTACE – LEGISLATIVA	9
7	PŘÍLOHY	10

1 Cíl a účel

Cílem tohoto metodického pokynu je vysvětlit nově používaný pojem „Ekologický heterogenní materiál“, objasnit podmínky, za kterých může být vyráběn a uváděn do oběhu a stanovit povinnosti výrobce a oznamovatele.

2 Oblast působnosti

Dokument je určen pro výrobce, dodavatele a oznamovatele ekologického heterogenního materiálu a pracovníky odboru osiva a sadby ÚKZÚZ.

3 Odpovědnost a pravomoc

Za věcný obsah a aktualizaci odpovídá zpracovatel.

4 Použité zkratky, pojmy a definice

4.1 POUŽITÉ ZKRATKY

Zkratky útvarů jsou použity v souladu s Organizačním řádem platným v době schválení.

EHM	ekologický heterogenní materiál
RM	rozmnožovací materiál
RMEHM	rozmnožovací materiál ekologického heterogenního materiálu
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
EP	Evropský parlament
EU	Evropská Unie

4.2 POJMY A DEFINICE

Ekologickým heterogenním materiálem se rozumí skupina rostlin (semen, sazenic) jednoho druhu, která je získávána ekologickou produkcí a která splňuje tyto podmínky:

- vykazuje společné fenotypové rysy,
- je pro ni charakteristická vysoká míra genetické a fenotypové rozmanitosti mezi jednotlivými reprodukčními jednotkami, takže je tato skupina rostlin reprezentována jako celek materiálem, a nikoliv malým počtem jednotek,
- není odrůdou,
- není směsí odrůd, a
- byla vyprodukována v souladu s nařízením (EU) 2018/848,

EHM se může vyrábět u druhů uvedených v Příloze č. 1, které náleží k následujícím skupinám plodin:

- osivo obilnin, trav, luskovin, jetelovin, jiných krmných plodin, olejnin, řep, přadných rostlin, zelenin
- sadba brambor

 Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	Metodický pokyn, kterým se blíže upravují pravidla pro ekologický heterogenní materiál a jeho uvádění na trh. Označení: MP 34/OOS	Vydání: 1. Počet stran: 4/10 Revize: 0
--	---	---

- sazenice zeleniny
- rozmnožovací materiál okrasných rostlin, révy a ovocných rostlin

Ekologickou produkcí se rozumí používání metod produkce splňujících nařízení (EU) 2018/848 ve všech fázích produkce, přípravy a distribuce, a to i během přechodného období přechodu na ekologickou produkci

Rodičovským materiálem se rozumí jakýkoli rostlinný materiál, jehož křížení nebo množení vedlo k vytvoření ekologického heterogenního materiálu

5 Výroba RMEHM, jeho uvádění do oběhu a udržování

RMEHM se může vyrábět a uvádět do oběhu, pokud splňuje požadavky stanovené nařízeními č. 848/2018 a č. 1189/2021:

5.1 DODAVATEL RMEHM PŘEDLOŽIL ÚKZÚZ OZNÁMENÍ O EHM, KTERÉ MUSÍ OBSAHOVAT

- kontaktní údaje žadatele;*
- druh a název EHM, přičemž platí že tento název nesmí být:*
 - identický nebo zaměnitelný s označením, pod kterým je do úředního registru odrůd rostlin nebo do seznamu EHM zapsána jiná odrůda nebo jiný EHM téhož nebo úzce příbuzného druhu;
 - identický nebo zaměnitelný s jinými označeními, která se běžně používají pro uvádění zboží na trh nebo která musí být ponechána volná podle jiných právních předpisů;
 - zavádějící nebo matoucí, pokud jde o vlastnosti, hodnotu nebo pravost EHM nebo totožnost šlechtitele;
- popis hlavních agronomických a fenotypových znaků, které jsou pro danou skupinu rostlin společné, včetně šlechtitelských metod, veškerých dostupných výsledků testů týkajících se těchto znaků, země výroby a použitého rodičovského materiálu;*
- prohlášení žadatele o pravdivosti uvedených informací (odst. a., b., c.) formou prohlášení, které je třeba podepsat a podle potřeby aktualizovat, předkládá žadatel úplný popis ekologické produkční jednotky nebo produkční jednotky v přechodném období a činností, které mají být v souladu s tímto nařízením prováděny;*
- reprezentativní vzorek (pro osivo platí minimální hmotnost vzorku uvedená ve vyhlášce č. 61/2011 Sb. jako hmotnost laboratorního vzorku, u sadby brambor, sazenic ovocných rodů a druhů, révy a okrasných druhů je vzorek uložen u dodavatele);*

 Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	Metodický pokyn, kterým se blíže upravují pravidla pro ekologický heterogenní materiál a jeho uvádění na trh. Označení: MP 34/OOS	Vydání: 1. Počet stran: 5/10 Revize: 0
---	---	--

Oznámení se podává písemně na příslušném formuláři (dostupný na webu ÚKZÚZ nebo na Portálu farmáře), a to prostřednictvím veřejné datové sítě opatřené elektronickým podpisem (ID **DS: ugbaiq7**), osobně na podatelnu ÚKZÚZ nebo prostřednictvím provozovatele poštovních služeb na adresu:

*Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Odbor osiv a sadby
Ing. Veronika Libichová
Za Opravnou 4/4
150 06 Praha 5 – Motol*

5.1.1 Postup ústavu: ÚKZÚZ:

- vezme oznámení a jeho obsah výslovně či implicitně na vědomí, vyrozumí žadatele o jeho obdržení (email);
- posoudí, zda název EHM splňuje stanovené požadavky;
- může si vyžádat doplňující informace, přičemž **lhůta pro možné vyzvání k doplnění či zamítnutí je 3 měsíce od data uvedeného na doručence, poté se má za to, že Ústav vzal oznámení a jeho obsah na vědomí;**
- na základě splnění všech požadavků oznámení zařadí do databáze EHM (*bezplatné*) a notifikuje Evropské komisi a ostatním členským státům EU;
- v případě neúplnosti dokumentace nebo nesouladu s nařízením (EU) č. 848/2018 či jinými předpisy přijatými v souladu s tímto nařízením oznámení dodavateli formálně zamítnutí.

5.2 ZPŮSOB ZÍSKÁNÍ EHM

Dle **Článku 4, odst. 2** nařízení č. 1189/2021 může být EHM získán jednou z těchto technik:

- 1) *křížením několika různých druhů rodičovského materiálu za použití protokolů křížení k výrobě rozmanitého ekologického heterogenního materiálu prostřednictvím spojení potomstva, několikrát opakovaného výsevu a vystavení populace přirozenému a/nebo lidskému výběru za předpokladu, že tento materiál vykazuje vysokou úroveň genetické rozmanitosti, která je v souladu s definicí EHM;*
- 2) *postupy hospodaření v zemědělském podniku, včetně výběru, vytváření nebo uchovávání materiálu, který se vyznačuje vysokou úrovní genetické rozmanitosti v souladu s definicí EHM;*
- 3) *jakoukoli jinou technikou používanou pro šlechtění nebo výrobu EHM s přihlédnutím ke zvláštním rysům množení.* “

 Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	Metodický pokyn, kterým se blíže upravují pravidla pro ekologický heterogenní materiál a jeho uvádění na trh. Označení: MP 34/OOS	Vydání: 1. Počet stran: 6/10 Revize: 0
--	---	---

5.3 POPIS EHM ZAHRNUJE

a. popis znaků EHM včetně:

- 1) fenotypové charakterizace klíčových znaků, které jsou pro materiál společné, spolu s popisem heterogenity materiálu charakterizací fenotypové rozmanitosti pozorovatelné mezi jednotlivými reprodukčními jednotkami;
- 2) dokumentace jeho relevantních znaků, včetně agronomických aspektů, jako je výnos, stabilita výnosu, vhodnost pro systémy s nízkými vstupy, výkonnost, odolnost vůči abiotickému stresu, odolnost vůči chorobám, kvalitativní parametry, chuť nebo barva;
- 3) veškerých dostupných výsledků testů týkajících se znaků uvedených v bodě 2).

b. popisu druhu techniky používané pro šlechtění nebo metodu výroby EHM;

c. popisu rodičovského materiálu použitého ke šlechtění nebo výrobě EHM a vlastní program řízení výroby používaný dotčeným hospodářským subjektem s odkazem na postupy uvedené v **čl. 4 odst. 2 písm. 1)** a v příslušných případech v **odst. 2 písm. 3) nařízení č. 1189/2021**;

d. popisu postupů řízení a výběru v zemědělském podniku s odkazem na **čl. 4 odst. 2 písm. 2)** a v příslušných případech rodičovského materiálu na **odst. 2 písm. 3) nařízení č. 1189/2021**;

e. odkazu na zemi šlechtění nebo výroby s uvedením roku výroby a popisu půdních a klimatických podmínek.

5.4 IDENTIFIKACE RMEHM

RMEHM musí být identifikovatelný na základě

- a. informace o způsobu získání EHM,
- b. země šlechtění nebo výroby,
- c. popisu společných klíčových znaků a fenotypové heterogenity materiálu.

5.5 POŽADAVKA NA KVALITU RMEHM

RMEHM musí splňovat požadavky na čistotu, klíčivost a zdravotní stav, a to

- ustanovení nařízení (EU) 2016/2031, prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072 a dalších příslušných aktů přijatých podle nařízení (EU) 2016/2031, pokud jde o výskyt karanténních škodlivých organismů pro Unii, karanténních škodlivých organismů pro chráněné zóny a regulovaných nekaranténních škodlivých organismů pro Unii a opatření proti těmto škodlivým organismům.
- požadavky na čistotu osiva a klíčivost a další požadavky na jakost a zdravotní stav pro jednotlivé plodiny jsou uvedené v Příloze 3 (části a) – j));

Uvádění RMEHM do oběhu s nižší klíčivostí je možné pouze za předpokladu, že dodavatel uvede úroveň klíčivosti daného osiva na návěsce nebo přímo na obalu.

 Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	Metodický pokyn, kterým se blíže upravují pravidla pro ekologický heterogenní materiál a jeho uvádění na trh. Označení: MP 34/OOS	Vydání: 1. Počet stran: 7/10 Revize: 0
---	---	---

Pokud bude při kontrole oběhu zajištěn RMEHM, který nesplňuje stanovené požadavky dané příslušnou legislativou, bude s dodavatelem takového osiva zahájeno správní řízení dle zákona č. 219/2003 Sb.

5.6 OZNAČOVÁNÍ A BALENÍ RMEHM

RMEHM musí splnit požadavky na balení a označování

- Malé balení RMEHM nesmí překročit maximální množství osiva stanovené tabulkou č. 1 (viz. Příloha č. 2), balení opatří dodavatel návěskou v alespoň jednom z úředních jazyků Unie;
- RMEHM ve velkém balení nebo nádobách, musí být uzavřené tak, aby je nebylo možné otevřít bez zanechání důkazů o neoprávněné manipulaci na obalu / nádobě, každý obal opatří dodavatel návěskou v alespoň jednom z úředních jazyků EU.

Návěska musí:

- být čitelná, jednostranná, nepoužitá a snadno viditelná;
- být žlutá se zeleným úhlopříčným křížem (vzor návěsky najdete na www.ukzuz.cz
<https://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/osivo-a-sadba/ekologicke-osivo/>);
- obsahovat:
 - název EHM spolu se slovy „Ekologický heterogenní materiál“;
 - „Pravidla a normy Unie“;
 - jméno/název a adresu nebo registrační kód dodavatele odpovědného za připevnění návěsky;
 - zemi výroby;
 - referenční číslo partie přidělené dodavatelem odpovědným za připevnění návěsek;
 - měsíc a rok uzavření balení následující za slovem: „uzavřeno“;
 - rostlinný druh uvedený latinkou pod svým botanickým názvem (*latinsky*), případně zkráceně a beze jmen autorů botanického názvu;
 - deklarovaná čistá nebo hrubá hmotnost nebo deklarovaný počet, s výjimkou malých balení;
 - pokud je uvedena hmotnost a je použita peletovací hmota nebo jiné pevné přísady, uvede se typ a orientační poměr těchto přísad mezi hmotností čistého osiva a celkovou hmotností;
 - informace o přípravcích na ochranu rostlin použitých na RM rostlin, kterými jsou: název použitého přípravku, název obsažené účinné látky nebo látek, nutná bezpečnostní opatření a opatření ke snížení rizika;
 - v případě uvádění do oběhu s nižší klíčivostí se uvede skutečná klíčivost osiva.

 Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	Metodický pokyn, kterým se blíže upravují pravidla pro ekologický heterogenní materiál a jeho uvádění na trh. Označení: MP 34/OOS	Vydání: 1. Počet stran: 8/10 Revize: 0
--	--	---

- c. místo návěsky mohou být informace stanovené v odst. 3) bodech a) – k) přímo vytištěné nebo zapsané na obalu nebo nádobě (neplatí ustanovení o barvě návěsky);
- d. u malých průhledných balení může být návěska umístěna uvnitř balení, pokud je jasně čitelná;
- e. odchylně od odst. a. – d., může být osivo EHM zabalené v uzavřených a označených baleních a nádobách prodáváno konečným uživatelům v neoznačených a nezapečetěných baleních splňujících požadavek na maximální množství osiva v jednom malém balení podle *tabulky 1* (viz. Příloha č. 2), pokud je kupující na požádání písemně informován v době dodání o druhu, názvu materiálu a číslu partie.

Poznámka: Materiál návěsek bude dostupný v tiskárně AUTO-ID, s.r.o. Níže uvádíme kontakt. Tyto návěsky jsou bez předtisku a jsou určeny pro termotransferovou tiskárnu. Pokud budou mít dodavatelé zájem mohou si nechat návěsky s kompletními údaji o RMEHM v této tiskárně nechat potisknout ve službě.

AUTO-ID s.r.o., Za Dvorem 2283, 250 01 Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

Obchodní zástupce: Mgr. Robert Rolf, DiS.

Tel.: 777 647 677

rolf@autoid.cz; lulova@autoid.cz;

5.7 POVINNOST UCHOVÁNÍ INFORMACÍ O RMEHM A UDRŽOVÁNÍ EHM

- a. každý dodavatel, který vyrábí nebo uvádí do oběhu RMEHM je povinen:
 - 1) uchovávat:
 - a) kopii oznámení o EHM;
 - b) kopii předloženého prohlášení ekologického dodavatele* dle čl. 39 odst. 1 písm. d. nařízení (EU) 848/2018 a to formou prohlášení, které je třeba podepsat a dle potřeby aktualizovat (viz. bod 5.1 písm. d);
 - c) kopii certifikátu ekologického zemědělce* (podnikatele) podle čl. 35 nařízení (EU) 848/2018, vzor certifikátu je stanoven v delegovaném nařízení (EU) 1106/2021;
 - výpis z certifikátu je dostupný v registru ekologických podnikatelů;
 - * *jedná se o dokumenty, kterými musí ekologický podnikatel disponovat, aby mohl doložit, že dodržuje pravidla ekologické produkce.*
 - 2) zajistit sledovatelnost EHM v režimu výroby (viz. **čl. 4 odst. 2 písm. 1) a 3) nařízení č. 189/2021**) uchováním informací k identifikování hospodářských subjektů, které dodaly rodičovský materiál;

 Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	Metodický pokyn, kterým se blíže upravují pravidla pro ekologický heterogenní materiál a jeho uvádění na trh. Označení: MP 34/OOS	Vydání: 1. Počet stran: 9/10 Revize: 0
--	---	---

- b. dodavatel vyrábějící RMEHM určený k uvedení na trh je povinen uchovávat informace o:
- 1) názvu druhu a názvu použitého a oznámeného EHM;
 - 2) druhu techniky používané pro výrobu EHM;
 - 3) popisu oznámeného EHM;
 - 4) místu šlechtění EHM a místu výroby RMEHM;
 - 5) velikosti plochy pro výrobu EHM a vyrobeném množství.
- c. dodavatel, který oznámil EHM ÚKZÚZ, zachová hlavní znaky materiálu v době jeho oznámení tím, že jej udržuje tak dlouho, dokud zůstává na trhu. Toto udržování se provádí v souladu s uznávanými postupy přizpůsobenými udržování daného heterogenního materiálu. Dodavatel odpovědný za udržování vede záznamy o trvání a obsahu udržování;
- d. dodavatel je povinen umožnit ÚKZÚZ přístup k dokladům a záznamům uvedeným v bodech a., b., c. a umožnit kontrolu udržovacího šlechtění EHM a kontroly v průběhu vegetace.
- e. **dodavatel uchovává doklady a záznamy uvedené v bodech a., b., c. po dobu 5 let od ukončení uvádění RMEHM do oběhu.**

5.8 KONTROLA RMEHM

Úřední kontrolu výroby a uvádění do oběhu provádí ÚKZÚZ za účelem:

- a. ověření souladu s požadavky stanovenými v nařízení (EU) 2021/1189;
- b. kontroly kvality RMEHM, přičemž zkoušky klíčivosti a analytické čistoty se provádí v souladu s platnými mezinárodními metodami (ISTA).

6 Související dokumentace – LEGISLATIVA

- nařízení EP a Rady (EU) 848/2018 o ekologické produkci a označování ekologických produktů (upravuje uvádění do oběhu RMEHM)
- zákon č. 219/2003 sb. o oběhu osiva a sadby ve znění pozdějších předpisů
- nařízení Komise v přenesené pravomoci 1189/2021, kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU) č. 848/2018 o produkci a uvádění na trh rozmnožovacího materiálu rostlin z ekologického heterogenního materiálu určitých rodů nebo druhů.
- nařízení EP a Rady (EU) 2031/2016 o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin
- nařízení Komise (EU) 2072/2019, kterým se stanoví jednotné podmínky pro provádění nařízení EP a Rady (EU) 2031/2016, pokud jde o ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin

 Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	Metodický pokyn, kterým se blíže upravují pravidla pro ekologický heterogenní materiál a jeho uvádění na trh. Označení: MP 34/OOS	Vydání: 1. Počet stran: 10/10 Revize: 0
--	---	---

7 Přílohy

PŘÍLOHA Č. 1 – seznam rostlinných druhů, na které se vztahuje nařízení (EU) 1189/2021 o EHM.

PŘÍLOHA Č. 2 – tabulka 1 (maximální množství osiva v malém balení RMEHM)

PŘÍLOHA Č. 3 - požadavky na čistotu osiva a klíčivost a další požadavky na jakost a zdravotní stav pro jednotlivé plodiny.

- a) OBILNINY
- b) OKRASNÉ DRUHY
- c) OLEJNINY A PŘADNÉ ROSTLINY
- d) OVOCNÉ DRUHY
- e) ŘEPY
- f) RÉVA
- g) SADBA BRAMBOR
- h) SAZENICE ZELENINY
- i) OSIVO ZELENINY
- j) TRÁVY, LUSKOVINY, JETELOVINY A JINÉ KRMNÉ PLODINY